

ตำนานดอกกุหลาบ

โลกยกย่องกุหลาบว่าเป็นสัญลักษณ์ของความงาม ความหวาน และเป็นราชินีแห่งดอกไม้ทั้งมวล นักประวัติศาสตร์ได้พบหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่า กุหลาบต้นแรกของโลกได้ถือกำเนิดเมื่อประมาณ 60 ล้านปีมาแล้ว ในแถบเอเชียกลาง ชาว Sumerian ที่เคยอาศัยอยู่ในอาณาจักร Mesopotamia เมื่อ 4,000 ปีมาแล้ว ได้เคยบันทึกว่า ชาวเมืองนิยมปลูกกุหลาบเป็นไม้ประดับบ้าน อารยธรรม Minoan ที่เคยรุ่งเรืองบนเกาะ Crete ในทะเลเมดิเตอร์เรเนียน เมื่อ 4,500 ปีก่อนนี้ก็นิยมใช้กุหลาบตกแต่งอาคารบ้านเรือนเช่นกัน กวี Homer ของกรีกโบราณ ได้กล่าวถึงน้ำหอมกลิ่นกุหลาบในมหากาพย์ Iliad และสตรีชาวกรีกที่มีนามว่า Sappho ซึ่งเคยมีชีวิตอยู่ในสมัยพระพุทธรูปเจ้าเป็นกวีคนแรกที่ได้สดุดีความงามของกุหลาบ โดยได้เรียกกุหลาบว่า Wrodon แล้ว คำๆ นี้ ได้เพี้ยนมาเป็น rhodon และ rose ในที่สุด

ในเอเชียก็มีตำนานเกี่ยวกับกุหลาบมากมายเช่นกัน ปราชญ์ขงจื้อของจีน ซึ่งเคยมีชีวิตอยู่เมื่อ 2,500 ปีก่อนนั้น ได้เคยเขียนแล้วว่า ในสวนของกษัตริย์ราชวงศ์จู่ มีกุหลาบปลูกมากมาย เทพนิยายของอินเดียได้กล่าวถึงพระพิฆเนศวรว่า ได้ทรงสร้างพระนางลักษมีพระชายาของพระองค์จากกลีบกุหลาบ ตำนานเกี่ยวกับกุหลาบของไทยก็มีเรื่องมัทนะพาธา เป็นต้น ประวัติศาสตร์ยังบันทึกไว้อีกว่า คนจีน อินเดีย และเกาหลีนั้น ได้ขนกุหลาบไปขายในยุโรป โดยใช้จูลู ม้า ช้าง เรือใบ และในที่สุดเรือกลไฟเป็นพาหนะในการขนส่ง

ชาวยุโรปเริ่มรู้จักกุหลาบมากขึ้น เมื่อสงคราม Crusade สงบ เพราะเหล่าทหารได้นำพันธุ์กุหลาบไปปลูกในบ้านเกิดของตน และเมื่อการปลูกกุหลาบแพร่หลาย เมือง Rouen ในฝรั่งเศส และเมือง Florence ในอิตาลีก็ได้กลายเป็นเมืองสองเมืองที่มีการแข่งขันสร้างพันธุ์กุหลาบใหม่ๆ การที่ชาวโรมันนิยมปลูกกุหลาบมากเช่นนี้ เพราะกุหลาบได้เข้ามามีอิทธิพลต่อชีวิตและจิตใจของชาวโรมันมาก โดยเขามักจะใช้กุหลาบในการบูชาเทพเจ้า ในวัน Valentine ก็มีการมอบกุหลาบแดงให้แก่คนรัก ในงานพิธีเลี้ยงก็มักจะมีการโปรยกลีบกุหลาบ และในงานศพก็มักจะโยนดอกกุหลาบดอกเดียวลงในหลุมฝังศพของคนตาย นอกจากนี้ คนโรมันยังนิยมถวายดอกกุหลาบแด่ Harpocrates ผู้เป็นเทพเจ้าแห่งความเงียบอีกด้วย ประเพณีนี้ก็ยังคงถือปฏิบัติมาจนทุกวันนี้ว่า ในห้องประชุมใดที่มีดอกกุหลาบแขวนห้อยอยู่ เหตุการณ์และคำพูดทุกรูปแบบที่เกิดได้ดอกกุหลาบให้ถือว่าลับสุดยอดและจะนำไปเปิดเผยไม่ได้ ตำนานที่เกี่ยวกับเรื่องนี้มีว่า ในปี พ.ศ. 64

บรรดาขุนพลโรมันได้มีการประชุมกันในสวนกุหลาบ เพื่อวางแผนโจมตีกองทัพเปอร์เซีย และเมื่อแผนประสบความสำเร็จ ผู้คนจึงได้มารู้ในภายหลังว่า การประชุมวางแผนเกิดในสวนกุหลาบ คำละติน sub rosa ที่ใช้กันทุกวันนี้ จึงหมายถึงการประชุมที่นำไปเล่าต่อไม่ได้

คนอังกฤษได้เคยใช้ดอกกุหลาบเป็นสัญลักษณ์ในสงครามที่เรียกว่า สงครามดอกกุหลาบระหว่างตระกูล Lancaster ที่มีดอกกุหลาบแดงเป็นสัญลักษณ์และตระกูล York ที่มีกุหลาบขาวเป็นตัวนำโชค เมื่อสงครามสงบในปี พ.ศ. 2028 พระเจ้า Henry ที่ 7 แห่งตระกูล Lancaster ได้ทรงอภิเษกสมรสกับพระนาง Elizabeth แห่ง York สีแดงและสีขาวของดอกกุหลาบได้ถูกนำมารวมกันเป็นสีแดง-ขาว ของราชวงศ์ Tudor

ในอียิปต์ก็ได้มีการพบภาพวาดของกุหลาบตามผนังของพีระมิดของฟาโรห์ Thutmosa ที่ 4 เป็นภาพของการค้ากุหลาบระหว่างชาวอียิปต์ กรีก และโรมัน การค้าขายเช่นนี้เองที่ทำให้กุหลาบได้รับการเผยแพร่ไปสู่ดินแดนต่างๆ ทั่วโลก

นักชีววิทยาได้สำรวจพบว่าโลกเรามีกุหลาบกว่า 2,000 ชนิด กุหลาบที่เป็นพืชตระกูล Rosaceae และทุกชนิดมีหนามสำหรับป้องกันตัว มันชอบขึ้นในดินที่มีกรดปนเล็กน้อย ชอบความชื้นพอควรและขณะมีดอกมันจะชอบแดด กุหลาบแพร่พันธุ์โดยใช้เมล็ด และกิ่งโดยการตอนและกุหลาบมักจะออกดอกในฤดูร้อน

นักเลงกุหลาบพบว่าคุณลักษณะของต้นกุหลาบที่ดีก็คือ ต้องมีลำตัวตรง และสามารถทนทานสภาพดินฟ้าอากาศได้ดี ไม่ติดโรคง่าย ดอกจะต้องมีกลิ่นหอม แต่คุณลักษณะเหล่านี้อาจจะถูกลบเลือน เวลามีการผสมพันธุ์ระหว่างกุหลาบพันธุ์หนึ่งกับกุหลาบอีกพันธุ์หนึ่ง

สถิติโลกของกุหลาบที่มีลำต้นใหญ่ที่สุดเป็นของต้นกุหลาบที่เคยขึ้นที่เมือง Tombstone ในรัฐ Arizona เมื่อ 114 ปีก่อนนี้ หนังสือ Guinness ได้บันทึกว่ากุหลาบต้นนี้มีลำต้นหนา 101 ซม. สูง 2.74 เมตร มีกิ่งก้านสาขาที่แผ่ออกเป็นบริเวณกว้างเป็นพื้นที่ 499 ตารางเมตรซึ่งกว้างขวางเพียงพอให้คน 100 คนเข้าไปนั่งใต้ต้นกุหลาบได้สบายๆ ความมหัศจรรย์ของต้นทำให้ต้องมีไม้ค้ำถึง 68 ต้น แต่ปัจจุบันต้นกุหลาบต้นนี้ได้ถูกโค่นไปแล้ว

เป็นที่น่าสังเกตว่า ถึงแม้โลกจะมีกุหลาบมากมายหลายพันธุ์สักเพียงใดก็ตาม แต่โลกปัจจุบันก็ยังไม่
มีกุหลาบสีน้ำเงินไว้ชมเลย

ตำนานกุหลาบสีน้ำเงิน ของชาวอาหรับได้เล่าว่าเกษตรกรชาวอาหรับชื่อ Ibn al. Assam สามารถ
ปลูกกุหลาบสีน้ำเงินได้ นักชีววิทยาหลายคนก็เชื่อว่าในอดีตเมื่อ 40 ล้านปีก่อนนั้น โลกเคยมีกุหลาบสีน้ำ
เงิน แต่กุหลาบพันธุ์นี้ได้สูญพันธุ์ไป เหลือแต่กุหลาบแดง เหลือง ขาว ชมพู และม่วง

ทุกวันนี้ นักเทคโนโลยีชีวภาพทั่วโลก กำลังมุ่งหน้าหายีน (gene) ที่จะแปลงและปรับพันธุ์กุหลาบ
ต่างๆ เพื่อสร้างกุหลาบสีน้ำเงิน

โดยนักเคมีได้พบแล้วว่า โมเลกุลที่สามารถทำให้ดอกไม้ไม่มีสีน้ำเงิน
คือ โมเลกุล dephinidin ที่เราพบในดอกอัญชัน ตะแบก และ
carnation แต่เราจะไม่พบโมเลกุลชนิดนี้ในกุหลาบเลย นักเคมียังรู้อีกว่า
โมเลกุลชนิดนี้มีสีน้ำเงินเฉพาะในสารละลายที่มี PH สูง แต่เซลล์ของดอก
กุหลาบนั้นมี PH ต่ำ ดังนั้น โมเลกุลจึงเสื่อมสมรรถภาพในการสร้างสีน้ำ
เงิน นักเทคโนโลยีชีวภาพจึงวางแผนจะหาพันธุ์กุหลาบที่ดอกของมันมี
สภาพไม่เป็นกรดนัก หรืออีกวิธีหนึ่งในการสร้างกุหลาบสีน้ำเงินคือ ค้นหายีนที่ทำหน้าที่ควบคุมสภาพความ
เป็นกรด-ด่างของกุหลาบ ดังนั้น ปัญหาหลักของการสร้างกุหลาบสีน้ำเงินจึงอยู่ที่การหาเอนไซม์ที่สามารถ
เปลี่ยนโมเลกุล dihydrokaemferol ซึ่งให้สีแดงม่วงในกุหลาบให้เป็นโมเลกุล dephinidin และหากพบ
เอนไซม์นี้เขาก็จะนำมันไปใส่ในตัวจุลินทรีย์ agrobacterium tumefaciens จากนั้น จุลินทรีย์จะถูกนำไป
เลี้ยงในเนื้อเยื่อของเซลล์กุหลาบ เพื่อให้เซลล์กุหลาบรับยีนจากจุลินทรีย์เข้าตัวมันและหากเซลล์กุหลาบรับ
ยีนกุหลาบสีน้ำเงินก็จะเกิดทันที

จากประวัติการทำกุหลาบสีน้ำเงินที่ผ่านมา ยังไม่มีคณะวิจัยได้ทำสำเร็จเลย E. Corinnesh นัก
เทคโนโลยีชีวภาพชาวออสเตรเลียได้พบยีนที่สามารถทำให้ดอก petunia ที่มีสีแดงออกดอกสีน้ำเงินได้ แต่
เมื่อเขาเอายีนดังกล่าวไปใส่ในเซลล์กุหลาบ ยีนหมดสมรรถภาพ กุหลาบจึงยังคงแดงเหมือนเดิม

จึงเป็นว่า เรายังไม่ประสบความสำเร็จในการสร้างดอกกุหลาบสีน้ำเงิน ทั้งนี้ก็เพราะเรายังไม่มีความรู้
ด้านเคมี-ชีววิทยาของพืชชนิดนี้พอเพียงแต่จะอย่างไรก็ตาม ความรู้ทางด้านนี้ของเราก็กำลังเพิ่มทวีคูณ

ทุกวัน และหากเราอายุใน 5-20 ปีนี้ เราก็จะมีโลกใหม่คือ โลกที่มีดอกบานชื่นที่ทำให้กลิ่นกุหลาบ เราอาจจะมียอดมะลิกลิ่นฉันทม เราอาจจะสร้างต้นไม้ที่หยุดเจริญเติบโตคือ ไม่สูงเกินที่เราจะเด็ดดอกได้ หรือเราอาจจะแปลงเพศของดอกไม้ได้หรือแม้แต่ห้ามมันออกดอกก็ยังได้ และนั่นก็หมายความว่าต้นไม้ของโลกเทคโนโลยีชีวภาพในอนาคตไม่จำเป็นจะต้องมีใบเป็นสีเขียว และเนื้อไม้ก็ไม่จำเป็นจะต้องมีสีเหลืองอีกต่อไป

ปัญหาที่จะติดตามมาคือ หากเราทำมันได้ตามใจเราแล้ว เราจะมีความสุขหรือไม่ ยกกรณีกุหลาบตามธรรมชาติ กุหลาบแดงจะให้ความรู้สึกว่าเป็นความรักที่ร้อนแรง กุหลาบขาวเป็นสัญลักษณ์ของความบริสุทธิ์ และอ่อนโยน กุหลาบขาวนวลที่มีสีแดงเจือปนสื่อความบริสุทธิ์ที่มีความต้องการเจือปน กุหลาบสีน้ำเงิน คงให้ความรู้สึกสงบและเย็นแก่ผู้รับ ข้อสังเกตสุดท้ายคือ นักวิทยาศาสตร์จะสร้างกุหลาบสีอะไร จะให้ความงามเพียงใดหรือจะให้กลิ่นอะไรก็ตามแต่ กุหลาบทุกชนิดก็ยังมีหนามและหนามนี้อาจยกเนื้อให้เจ็บถึงเลือดออก หากคนเก็บกุหลาบไม่ระมัดระวัง ความรักก็เช่นกันครับ